

ÇAYCUMA'DAKİ YEREL SEÇİMLER ÜZERİNE

Doç. Dr. Erol KÖKTÜRK
Harita Mühendisi

Bu yazıyı kaç kişi okuyacak bilemiyorum. Bu yazıyı okumaya başlayanların, bir önyargıyla okumaması gerekiyor. Çünkü yazı önyargılı olarak kaleme alınmamıştır. Çaycuma'daki seçimler konusunda bir değerlendirmeyi amaçlamıştır. Birkaç önemli noktayı vurgulamak üzere kaleme alınmıştır. Kişilere yönelik değildir. Ama güzel beldemizde bundan sonra yaşanacak seçimlere dönük bazı temennileri dile getirme amacıyla kaleme alınmıştır. Çünkü bu seçimler sonuçlanmıştır. İimdi amaç bu seçimlerden bazı sonuçlar çıkarmaktır. Yalnızca beni bağlayan bu yazıda ben sonuç çıkarma kaygısı taşıdım...

27 Mart günü tüm Türkiye'de olduğu gibi Çaycuma'da da bir yerel seçim gerçekleşti. Beldemiz tarihinde ender görülen bir atmosfer yaşandı. Sandıklardan çıkan sonuçlara göre kazananlara başarılar diliyorum. Umarım ve dilerim ki, yeni seçilenler, ilçemiz için çok çok önemli bu 5 yılda, Çaycuma'daki gelişimi bir planlama mantığıyla, sağduyuyla ve bilinçle yönlendirirler.

Çaycuma'da demokratik ve özgür bir iradenin oluşturulması çok önemli idi. İradenin özgürce oluşması, iradeye demokratik olmayan yöntemlerin müdahale etmemesini gerektirir. Eğer böyle müdahaleler olursa sonuçları "demokratik" olarak nitelemek zorlaşır. Demokratik olarak oluşan özgür iradenin herkes tarafından doğal biçimde kabul edilmesi gerekir. Bunun tersi durumda, sonuçları demokratik olarak niteleme zorlaması başlar.

Ne yazık ki, ülkemizde demokrasi sandığa indirgenmiştir. En yetkili ağızlar, "koyalım sandığı halkın önüne, herkes sonucuna katlansın" türü yaklaşımlar getirirler. Bunun gibi seçimler de ülkemizde seçilme yarışına indirgenir. Asıl ve önemli olan sandıktan çıkmaktır. Yalnızca sandıktan çıkmayı hedefleyen adaylar da "ne gerekiyorsa yapma" eğilimine girerler. Siyaset biliminde adına "makyavelizm" denilen mekanizma çalışmaya başlar. "Siyaset bir yana, ahlak bir yana" bırakılır.

Oysa her seçimin ülkedeki demokratik yaşamı kökleştirmesi gerekir. Yani sandık, tek başına demokrasi değildir. O nedenle sandıktan çıkan her sonucu demokratik olarak nitelemek olanaklı değildir. Yani ülkemizde, feodal kalıntıların sürdüğü Güneydoğu bölgesinde, köylere sahip olan ağaların bulunduğu bir yörede irade özgürce oluşmadığı için sonuçlar demokratik olamaz.

Çünkü demokratik seçimin vazgeçilmez unsurları, genellik, eşitlik ve özgürlüktür. Oysa 19. yüzyılda insanlar verdikleri vergi kadar oy hakkına sahip olmuşlardır. Burada eşitlik kuralı yoktur. Dolayısıyla sonuçları belli olan seçimler yapılmıştır. Bu ve benzeri birçok örnekten sonra sosyal demokratların tarihte verdikleri en önemli mücadele "seçimlerde genel ve eşit oy hakkı" mücadelesidir.

Yani her insan tek oy hakkına sahiptir. Her insan iradesini, adayların ideolojilerine ve vaat ettiklerine göre oluşturur, karar verir ve oy kullanır. İrade kendisine ait bir şeydir. Birey olan insan bunu kendisi ve toplumu için kullanır. Böyle bir insan iradesini, pazar tezgahı üzerindeki soğan-patates gibi satılığa çıkarmaz. Demokrat olan siyasetçi de, pazardan alış-veriş yapar gibi oy almaz.

Çünkü demokrasilerde, siyasete atılanlar iradeleri kendilerinden yana oluşturmaya çalışırlar. Bunun için programlarını ve projelerini seçmenlere açıklarlar. Kendilerini ve partilerini anlatmaya çalışırlar. Ama

hiçbir siyasetçinin "iradeyi satın alması" düşünülmemelidir. Bunun demokrasiyle bir ilgisi yoktur. Demokrasiye bir katkısı da yoktur. İradenin satın alınması durumunda, sandıktan çıkan sonuç bir "demokratik sonucu" değil, ama bir "seçim aritmetiğini" yansıtır. Demokratik sonuçlar içe sindirilmek zorundadır. Ama her seçim aritmetiğini, demokrasi adına içe sindirmek doğru olmaz.

Seçimler sonrası Çaycuma'da yaptığım görüşmeler, birçok insanda seçim sonuçları konusunda kaygılar ve burukluklar taşıdığını gösteriyor. Yaklaşık 3 ay süren kampanyada, hep söylenen bir şey vardı: Çaycuma'da seçimler son 3 gün içinde yön değiştirebilir. Bunun nedenlerini hep merak etmişim. Son 1 haftayı sürekli Çaycuma'da geçirdim. Gözlemler yaptım. Gerçekten son 3 güne kadarki seçim atmosferi değişmeye başladı. Farklı yönlerden rüzgarlar estirildi.

Hele son akşam sabahlara kadar ziyaretçi bekleyenler çoğalmıştı. Bazı mahallelerde ilginç karşılaşmalar yaşandı. Çaycuma, onun planlı gelişmesi, belediye, sorunlar unutulmuş, olay bazılarınca yalnızca sandıktan çıkmaya indirgenmişti. Demokratik biçimde oluşması beklenen irade, kabul edilmesi zor yaklaşımlarla yön değiştirmeye başlamıştı. Kuşkusuz bu yöntemleri izlemek kadar, bu yöntemlerin uygulanmasını beklemek de bir demokrasi ayıbıdır.

5 yılda bir 5 günlük sıkıntıdan kurtulacak kadar katkılarla seçim sonuçlarını belirleme eğilimi, aslında insanın kendisi olmaktan çıkmasıdır. Böyle yöntemler, o anı kurtarabilir, ancak ülkemizin ve beldemizin geleceğini, ülkemizde tam ve kesintisiz bir demokrasinin kökleşmesini ne derece kurtarır? Bunu kestirmek zor değildir. Oysa bizlerin gelecek kuşaklara bırakacağı en önemli miras, kesintisiz ve tam demokrasi, çağdaş-laik ve gelişmiş bir Türkiye olmalıdır.

Belki de hiçbir şey yapılmamıştır. Seçilenler de böyle seçilmişlerdir demiyorum. Ama Çaycuma'da sokaklarda ve evlerde konuşulanlar beni demokrasi adına üzmüştür. Bunların konuşulması bile üzücüdür. Bu yazı da bu üzüntüyle yazılmıştır. Yoksa sandıktan çıkanları değerlendirmek için değil, sandığa girenleri değerlendirmek için yazılmıştır.

Ve bundan sonraki seçimlerde son 3 gün değil, yıllar boyu yapılanlar ve yapılamayanlar, gelecekte yapılmasını inandırıcı biçimde ortaya koyabilenler değerlendirilmelidir. İnsanlar seçimin son gecesi de, her zaman olduğu gibi 23.00'te yataklarına girebilmeli, sabah 7.00'de kalkmalı, gönül huzuru içinde kahvaltısını yapıp oyunu kullanmalı, yarın ki günde de konuşurken bir eziklikle yere bakacağına, dostça ilişkilerini sürdürebilmeli ve gönülden bir "merhaba" diyebilmelidir.

Beni Çaycuma ilgilendiriyor. Devreklileri de Devrek... Çaycuma'da yaşayan herkes, "Çaycumalıyım" diyebilmelidir. Çaycumalı olmaya çalışmalıdır. Çaycuma'da oturup da, Çaycuma kaygısı taşımamak olmaz. O zaman "Çaycumalıyım" diyenlerin, buna göre Çaycuma'ya sahip çıkmaları gerekir. Gelişen olaylar, Çaycuma üzerinde oluşacak yarım baskısı, bu güzelim beldemizi, tarihinde görülmemiş bir büyüme trendine sokabilir. Umarım ve dilerim ki, bu tarihi süreçte kontrol Çaycumalılar elinde olur. Umarım ve dilerim ki, Çaycumalılar, gelecekte, artmış nüfusun içinde bir azınlık durumunda kalmazlar. Ve yine umarım ve dilerim ki, daha önce de yazdığım gibi, Çaycuma gelecekte benim "artık gitmek istemeyeceğim" bir yer olmaz...

Benim seçimlerdeki kaygım da, seçimlere verdiğim önem de, özet olarak bunlardan kaynaklanıyordu...

Demokratik irade sonucu seçilenleri kutluyorum, seçim aritmetiği sonucu seçilenler varsa, onlara da yine kolay gelsin diyorum...